

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет історії, політології і міжнародних відносин
Кафедра політичних інститутів та процесів

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПОЛІТОЛОГІЧНА ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ**

Освітня програма “Політологія”
другий (магістерський) рівень вищої освіти

Спеціальність **052 Політологія**

Галузь знань **05 Соціальні та поведінкові науки**

Затверджено на засіданні кафедри
політичних інститутів та процесів,
протокол № 6 від 28 грудня 2021 року

м. Івано-Франківськ – 2022

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Політологічна теорія держави
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень вищої освіти
Викладач (-і)	Мищук Мар'яна Богданівна
Контактний телефон	0970878570
Е-mail викладача	mariana.mishchuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	2.Цикл професійної підготовки 2.2. Вибіркові дисципліни 2.2.2. Дисципліни вільного вибору студента
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/index.php?mod=course&action=ReviewOneCourse&id_cat=183&id_cou=2432
Консультації	Упродовж вивчення курсу згідно розкладу
2. Анотація до курсу	
<p>Дисципліна «Політологічна теорія держави» є вибірковою дисципліною зі спеціальності «Політологія» для освітньої програми другого (магістерського) рівня вищої освіти, яка викладається у 2 семестрі в обсязі 3 кредити ECTS. Програма курсу спрямована на формування системного мислення, поглиблення знань з оволодіння студентами систематизованими, цілісними знаннями про державу, як політичну форму організації суспільства; її сутність та місце у політичній системі, соціальну роль та особливості виконуваних нею функцій</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Метою викладання вибіркової дисципліни є глибоке вивчення і засвоєння здобувачами базових знань з політологічної теорії держави, вміння застосовувати отримані знання при оцінці й аналізі специфіки організації і здійснення влади в сучасних державах, аналізувати та порівнювати форми державного правління, державно-територіального устрою, визначати та давати характеристику особливостям політичного режиму в сучасних державах, оцінювати рівень демократичності політичного режиму, визначати роль та місце держав в системі міжнародних відносин, давати характеристику особливостям зовнішньої політики держав, визначати позиції України на міжнародній арені.</p>	
4. Компетентності	
Інтегральна компетентність:	
<p>ІК01.Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми дослідницького та/або інноваційного характеру у політичній сфері, що характеризуються невизначеністю умов і вимог, із застосуванням фахових досліджень</p>	
Загальні компетентності	
<p>ЗК01. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. ЗК02. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні. ЗК03. Здатність розробляти проекти та управляти ними. ЗК04. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК05. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями. ЗК06. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК07. Вміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми.</p>	
Спеціальні (фахові, предметні) компетенції	
<p>СК01. Усвідомлення природи та значення політики як специфічного виду людської діяльності та особливої сфери пізнання, включаючи розвиток уявлень про політику та її сучасні інтерпретації.</p>	

СК02. Спроможність здійснювати фахову педагогічну та/або науково-педагогічну діяльність у закладах освіти.

СК03. Критичне осмислення проблем та принципів функціонування та закономірностей розвитку влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, гендерної політики, світової політики та політики окремих країн та регіонів.

СК04. Здатність комплексно аналізувати владу та урядування, політичні системи, інститути та режими, політичні процеси та політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.

СК05. Спроможність комплексно використовувати нормативу та емпіричну політичну теорію, методологію політичних досліджень та прикладного політичного аналізу.

СК06. Здатність використовувати широкий спектр концептів і методів для інтерпретації та аналізу політики на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.

СК07. Спроможність ефективно виконувати політико-організаційні, експертно аналітичні та консультаційні функції на національному та міжнародному рівні.

Результати навчання:

ПР 02. Застосовувати спеціалізовані концептуальні знання з політології, що включають сучасні наукові здобутки у сфері професійної діяльності або галузі знань і є основою для оригінального мислення та проведення досліджень, критичне осмислення проблем у галузі та на межі галузей знань.

ПР 04. Приймати ефективні рішення з питань політики, політичних наук і дотичних проблем, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; прогнозувати розвиток політичних процесів; визначати фактори, що впливають на них і на досягнення поставлених цілей; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки політичних рішень.

ПР 06. Критично осмислювати принципи здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів.

ПР 07. Здійснювати управління складною діяльністю у сфері політики, політології та у ширших контекстах, розробляти плани і заходи з їх реалізації, забезпечувати якість освіти, оцінювати ефективність і результативність діяльності.

ПР 08. Розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері політології та з дотичних до неї міждисциплінарних напрямів з урахуванням методологічних, економічних, соціальних, правових та етичних аспектів.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	16
семінарські заняття / практичні / лабораторні	14
самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/вибірковий
2-й семестр	052 Політологія	I курс магістратури	Вибірковий

Тематика курсу

Тема 1. Політологічна теорія держави як наука і навчальна дисципліна.

Тема 2. Концепції походження держави.

Тема 3. Сутність і функції держави.

Тема 4. Типологія держав.

Тема 5. **Форми держави.**

Тема 6. **Поняття і призначення механізму держави, його роль у здійсненні функцій і завдань держави.**

Тема 7. **Ідея державності в політичній думці України.**

Перелік питань для обговорення на лекції та семінарських заняттях, список літератури для підготовки до кожного заняття та завдання для самостійної роботи, перелік індивідуальних науково-дослідних завдань та вимоги до їх виконання визначені робочою навчальною програмою навчальної дисципліни та розміщені в системі дистанційного навчання.

6. Система оцінювання курсу	
Загальна система оцінювання курсу	Структура розподілу балів передбачає 4 форми контролю за навчанням студентів: 1) поточний контроль (30 балів); 2) контрольна робота (30 балів); 3) підготовка презентації/написання реферативної роботи (20 балів); 4)тест (20 балів). Підсумковий контроль – залік, проводиться згідно графіку навчального процесу на останньому семінарському занятті і виставляється за результатами виконання здобувачем передбачених навчальною програмою видів робіт – 100 балів
Вимоги до письмової роботи	Виконання письмової роботи передбачає: 1) повторення студентами лекційного матеріалу та отриманих знань при підготовці та проведенні семінарських занять, самостійного опрацювання рекомендованої літератури з питань, що виносяться на модульний контроль; 2) написання письмової роботи передбачає виконання студентами в аудиторії індивідуального завдання, що вимагає: – виявлення розуміння сутності понять і термінів – 5 балів; – вміння структурувати основні явища та елементи дисципліни – 10 балів; – знання теоретичних засад, поглядів і праць відомих дослідників – 15 балів; Загальна кількість – 30 балів.
Семінарські заняття	Відповідь здобувача на семінарському занятті оцінюється за п'ятибальною системою за визначеними програмою навчальної дисципліни критеріями. Усна відповідь може бути доповнена наочними посібниками, зокрема, візуалізованою презентацією (обсягом 10-15 слайдів), зміст та використання якої оцінюється окремо.

Критерії оцінювання презентації/реферату	робота є оригінальним самостійним дослідженням, у якому відбито творчий пошук студента, його вміння нестандартно мислити, працювати з науковими джерелами, висуваючи при цьому власні гіпотези з досліджуваних проблем;	16-20 балів
	наукове дослідження студента виконане на достатньо високому рівні, але має незначні недоліки в технічному оформленні, укладанні списку літератури, стилістиці тексту;	11-15 балів
	тема розкрита неповно	7-10 балів
	робота не відповідає переважній більшості вимог до наукових досліджень, але має структуру, у списку літератури зазначено більше трьох джерел;	4-6 балів
	розкритий лише окремий аспект	3 бали
	презентація/реферат не захищений	0
Умови допуску до підсумкового контролю	Здобувач допускається до підсумкового контролю (за навчальним планом – залік) за умови повного виконання всіх видів роботи, передбачених програмою навчальної дисципліни.	
7. Політика курсу		
<p>Політика вивчення навчальної дисципліни «Політологічна теорія держави» передбачає набуття здобувачами визначених компетентностей через: аудиторну (лекції, семінарські та практичні заняття) та позааудиторну роботу (самостійне опрацювання окремих тем, підготовка до семінарських занять, виконання індивідуальних завдань, використання можливостей системи дистанційного навчання, практика).</p> <p>Консультації викладача, відпрацювання здобувачами пропущених аудиторних занять, отриманих незадовільних оцінок та подачі індивідуальних робіт – згідно розкладу.</p> <p>У випадку встановлення вияву академічної недобросовісності викладач пропонує здобувачеві повторно виконати передбачений навчальною програмою курсу вид роботи.</p>		

8. Рекомендована література

Основна:

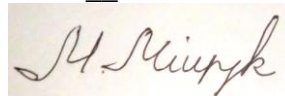
1. Конституція України. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>
2. Волинка К. Г. Теорія держави і права. К., 2003.
3. Загальна політологічна теорія держави / За ред. В. В. Копейчикова. К., 2000.
4. Скаун О. Ф. Теория государства и права. Харьков, 2000.
5. Політологічний енциклопедичний словник / За ред. Ю. С. Шемшученка, В. Д. Бабкіна, В. П. Горбатенка. К., 2004.
6. Скрипнюк О. В. Соціальна держава. К., 2001.

Інформаційні ресурси

7. Богушова І. В. Еволюція форми держави в аспекті деяких підходів до її типології // Часопис Київського університету права. 2012. № 2. С. 47-55. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chkup_2012_2_13
8. Бостан С. К. Форма територіальної організації публічної влади в державі: проблеми теорії і практики // Публічне право. 2015. № 2. С. 26-36. Режим доступу:

- http://nbuv.gov.ua/UJRN/pp_2015_2_5
9. Демчишак Р. Б. Проблема форми держави та розподілу влади у політологічній концепції Вячеслава Липинського // Вісник Маріупольського державного університету. Серія : Історія. Політологія. 2016. Вип. 16. С. 209-216. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vmdu_ip_2016_16_28
 10. Пархоменко Н. Форми діалогу інститутів громадянського суспільства і держави (окремі аспекти) // Історико-правовий часопис. 2015. № 1. С. 8-13. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ipch_2015_1_4
 11. Процюк І. В. Форма держави як категорія правознавства // Проблеми законності. - 2010. Вип. 112. С. 13-19. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pz_2010_112_4
 12. Сухонос В. В. Вплив інституту глави держави на монархічну форму правління // Часопис Національного університету "Острозька академія". Сер. : Право. 2013. № 1. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Choasp_2013_1_32
 13. Талдикін О. В. Форма держави відповідно до Пактів і конституції прав і вольностей Запорозького Війська // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2018. № 1. С. 84-88. Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua/UJRN/>
 14. Толстенко В. Л. Загальні ознаки правової організації демократичної форми держави // Актуальні проблеми політики. 2014. Вип. 52. С. 27-37. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/appo1_2014_52_5
 15. Толстенко В. Л. Статичний і динамічний виміри правового дослідження форми держави: питання теорії та методології // Філософські та методологічні проблеми права. 2013. № 1-2. С. 204-213. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fmpp_2013_1-2_24
 16. Толстенко В. Л. Форма державного устрою як складова поняття форми держави: до методології дослідження // Наукові праці МАУП. 2014. Вип. 2. С. 91-97. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npmaup_2014_2_17
 17. Шкабко С. І. Форма правління як елемент форми держави та основна категорія державознавства // Право і суспільство. 2015. № 4(4). С. 49-54. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pis_2015_4%284%29__11
 18. Безугла Л. С. Соціально-економічні функції держави щодо розвитку малого та середнього підприємництва в Україні // Державне управління: удосконалення та розвиток. 2011. № 2. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Duur_2011_2_5
 19. Білик О. І. Суть соціальної функції держави // Державно-управлінські студії. 2017. - № 2. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/deruprs_2017_2_9
 20. Ботвінов Р. Г. Особливості реалізації правоохоронної функції держави в сучасному українському суспільстві // Ефективність державного управління. 2016. Вип. 4. С. 156-163. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efdu_2016_4_19
 21. Коломоєць О. В. Функції держави у сучасному державознавстві: теоретичні проблеми // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Юриспруденція. 2013. Вип. 5. С. 41-44. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_jur_2013_5_11
 22. Кузенко У. Форми реалізації політичної функції держави: поняття, види / // Підприємництво, господарство і право. 2017. № 2. С. 230-234. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pgip_2017_2_45
 23. Уманців Ю. М. Еволюція ролі та функцій держави в економіці // Економічний вісник університету. - 2016. - Вип. 28(1). С. 140-148. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecvu_2016_28%281%29__20

Викладач

Міщук М.Б.